

Sevärdheter

Det finns mängder av upplevelser att utforska på och runt kanalen. Ett bra utgångsläge är besökscentrum vid Hjälmare docka där det bland annat finns en utställning om kanalen, dess historia och omgivningar.

1 Gravuddens slussar, 2 st.

Den nya kanalens utlopp i Arbogaån. Slussbostaden invid byggdes ca 1900. Här fanns tidigare en "gravkrog" där sjöfarande kunde köpa brännvin. Karl XIV döpte de två slussarna till Fäderneslandet och Rikets ständer. Vid slussarna står de gula slussvaktarkurerna som uppfördes i slutet av 1800-talet.

2 Karl XI:s krigsövningsplats

Karl XI nyttjade fälten kring kanalen vid Gravudden för krigsövningar. Ibland gick det vilt till. Kungen som själv anförde anfallarna fick vid ett tillfälle sin häst skjuten, en båt sprängdes med sin besättning och en hel ryttarskara föll i kanalen då en bro rasade.

3 Säby slussar, 2 st.

Den södra slussen fick 1829 namnet Kronprins Joseph Frans Oscar efter den dåvarande kronprinsen. Den norra slussen fick namnet Konung Karl XI.

4 Åsby gård

Hembygdsgård med fotoutställning om socknens och kanalens historia. Gården tillhörde under 1300-talet en svärdotter till den Heliga Birgitta. Den nuvarande byggnaden är från 1735.

5 Säterbo kyrka

Den vackert belägna kyrkan byggdes på 1100-talet.

6 Hällby slussar, 3 st.

Karl XIV döpte de tre slussarna vid Hällby efter sina sonsöner Arfprins Oscar Fredrik, Arfprins Frans Gustav Oscar och Arrfurste Carl Ludvig Eugene.

7 Edströms monument

Monumentet över arbetsledaren och kanalarkitekten Johan Edström tillverkades kring 1860, och är ett kors i nygotisk stil i gjutjärn och sten.

8 Kronosmedjan

Intill Hällby gård finns kronosmedjan med ursprung från 1600-talet som renoverats för att användas vid kurser och smidesdemonstrationer.

9 Hällby träsliperi och Prins Karls sluss vid gamla kanalen

Vid gamla kanalen byggdes år 1895 Hällby träsliperi och vattenkraft-verk. Sliperiet lades ner 1960, men vattenkraftverket är fortfarande i drift.

10 Åttans sluss

Slussen heter officiellt Konung Karl XIV Johan, men kallas Åttans sluss då den är den åttonde slussen från Arbogaån räknat.

11 Kalkugnen

Intill kanalbanken ligger resterna av en gammal kalkugnsruin som användes för att bränna kalk till den nya kanalens uppbyggnad. Här växer ovanliga kalkkrävande mossarter.

12 Hällby kvarn

Kvarnens äldsta delar är från 1700-talet. Den användes av mjölnare ända in på 1970-talet. Det finns inte många spår av verksamheten, men på gården utanför finns en gammal kvarnsten. Här finns även den första kraftstationen av totalt tre. Resterande två kraftstationer finns vid den gamla kanalen.

13 Hjälmare docka

Under 1800- och 1900-talet tillverkades fartyg i Hjälmare docka. Varvs-verksamheten lades ner på 60-talet, men dockan används fortfarande för reparationer och som vinterupptagsplats av fritidsbåtar.

14 Hjälmare kanals besökscentrum

I besökscentrum finns utställning, café och turistinformation. Här finns en **gästhamn** och **stallplatser** för husbilar.

15 Finnhäll

Arboga kommuns högsta punkt, 92 m.ö.h. Utsikten sträcker sig ända till Kilsbergen. I och med havets tillbakagång skapades här intressanta naturminnen som terrassformade avlagringar, svallgrusvallar och stentorg bestående av rundslipade block.

16 Vägge hällar

En 500 meter lång och på sina ställen 8 m hög förkastningsbrant i gnejs. Här växer backdunört och hällebräken.

17 Vita bergen

Fram till 50-talet täcktes marken av vitmossa, därav namnet. Senare planterades skog som nu har ändrat platsens karaktär, även om mossa är rikt förekommande.

18 Näckrossjön

Denna lilla skogssjö samlar upp vatten från Vita bergen och Hjälmars-hällen. Den fungerar som vattenhåll för skogens djur och här häckar änder och beckasiner.

19 Hjälmarshällen

En högt belägen plats där det tidigare fanns ett brandbevakningstorn.

20 "Slussarna"

Slussarna består av tre små sjöar som under vårfloden svämmar över och bildar ett vattenfall i tre etapper. Kring sjöarna växer vitsippor och hassel.

21 Kvarnsjön och Lycksalighetens ö

Kvarnsjön är kanalområdets största sjö. Både den nya och gamla kana-lens sträckning drogs igenom Kvarnsjön. I Kvarnsjön ligger ön som fick sitt vackra namn av att den en gång lär ha varit mötesplatsen för en rysk kanalarbetare och hans käresta från Säterbo.

22 Gamla kanalen

Den gamla kanalsträckningen mellan Kroksjön och Lillsjön som togs ur bruk år 1819 är delvis igenvuxen och ibland svår att urskilja. Den är numera skyddad som fast fornlämning.

23 Lillsjön

Under den gamla kanalens tid gick trafiken över Lillsjön. Idag är sjön nästan helt torrlagd.

24 "Allra Högsta Backen"

Kanalens högsta punkt ligger strax söder om Lillsjön. Här går munkas-tigen, som lär ha använts av Franciskanermunkarna vid Julita kloster.

25 Bergkanalen

Bergkanalen går genom Bergkarlsberget, uppkallat efter de bergsmän från Skinnskatteberg som utförde bränningen genom berget 1637. Medan kanalen byggdes om på 1820-talet transporterades båtarnas laster på en järnväg som anlagts vid bergskanalen.

26 Arninge märke

På en mycket naturskön plats vid kanalen finns Arninge märke 24 m ö h. Märket består av 8 borrhål i en klippa och kom till under 1700-talet för att kontrollera vattennivån i kanalen. Vatnet får sjunka högst 20 cm under märket, sjunker det mer påverkas sjöfarten negativt.

27 Notholmens sluss/Hjelmare sluss

Notholmens sluss är den nya kanalens nionde och sista sluss innan Hjälmaren. Intill slussen ligger f.d. slussvaktarbostaden.

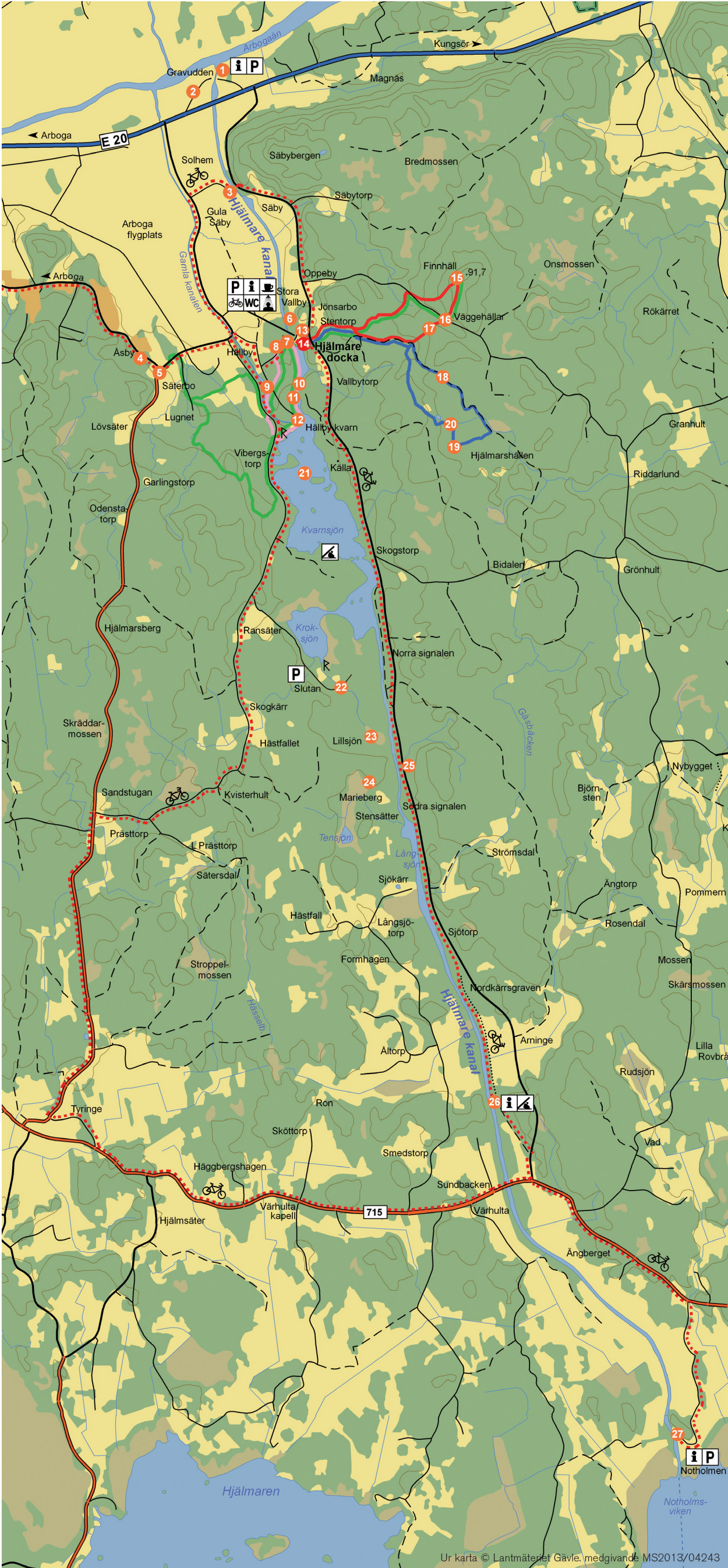
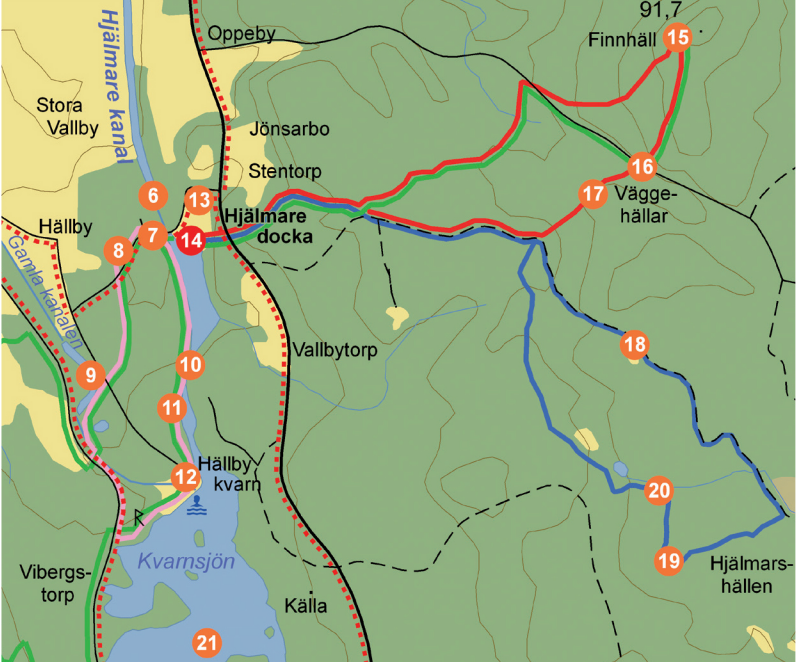

Hjälmare kanal

	Information
	Sevärdhet
	Badplats
	Dusch
	Vindskydd
	Fornlämning
	Toalett
	Café
	Parkering
	Cykelled
Vandringsleder	
	Lilla kanalslingan
	Säterboleden
	Naturstig till Finnhäll
	Naturstig till Hjälmarshällen
Kanalfakta	
Sjökort Nr 114 Hjälmaren, skala 1:50 000	
Farleden Längd: 13,7 km (7,4 distansminuter.) Höjdskillnad: 22 meter skiljer mellan högsta och lägsta punkt.	
Fakta för fritidsbåtar Maxdjup: 1,95 meter Maxlängd: 30 meter Maxbredd: 7 meter Högsta tillåtna hastighet: 5 knop Segelfri höjd: Obegränsad	
Sjöräddning Ring alltid 112 vid larm	
Slussar Kanalen har 9 slussar vid 5 olika platser:	
Gravuddden 2 slussar. Höjd: 5 meter	
Säby 2 slussar. Höjd: 5 meter	
Hällby 3 slussar. Höjd: 8,5 meter	
Åttans sluss 1 sluss. Höjd: 2,5 meter	
Notholmen 1 sluss. Höjd: 0,2 meter	
Tider för slussning, avgifter och annan viktig information om Hjälmare kanal finns på www.hjalmarekanal.se.	

Detaljarta över Hjälmare docka

Ur karta © Lantmäteriet Gävle, medgivande MS2013/04243

Hjälmare kanals besökscentrum

I den gamla magasinsbyggnaden vid Hjälmare docka finns ett besökscentrum med en permanent utställning. Här berättas historien kring Hjälmare kanal och dockan med interaktiva modeller, ritningar, kartor och bildspel. Man kan också lära sig mer om naturen och djurlivet i området, och om kanalens kulturella betydelse.

Här finns även ett café som serverar lättare rätter och bakverk. Det finns picknickbord och grillplatser och vid den närliggande Kvarnsjön finns en fin badplats.

Gästhamnar och stallplatser

Gästhamnen vid Hjälmare docka har 10 platser vid bryggan, stallplatser för husbilar finns på parkettplats intill dockan, WC och dusch. Gästhamnar finns också i Arboga, Fiskeboda, Grythem, Hampetorp, Herrfallet, Kungsör, Stora Kvisslaholmen, Norra Vinön och Örebro. Det är möjligt att tömma grävatten och latrin vid en tömningsstation utefter Industrigatan i Arboga.